

J. J.

Zasługi dla papiernictwa

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/1-2, 149

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bo od 1 czerwca do 15 sierpnia 1889 r. (łącznie wyszło 6 numerów). Mimo to posiada swoją pozycję w dziejach polskiego piśmiennictwa naftowego. Broszura Aleksandra Milerowicza *Kapitan borysławskich koczynierów* jest pewnego rodzaju reportażem z początków rozwoju przemysłu naftowego w okolicach Borysławia. Milerowicz opisuje karierę niejakiego Gecla, bezwzględnego aferzysty, jednego z wielu, jakich przyciągnęła na Podkarpacie nadzieja zdobycia majątku w okresie narodzin górnictwa naftowego.

Ten sam autor, kontynuując podjętą tematykę, opublikował w nrze 5/1965 „Nafty” artykuł *Z dziejów najstarszych polskich czasopism naftowych: „Górnik” i „Sprawozdania Krajowego Towarzystwa Naftowego”*. Mgr Pawłowski podaje okoliczności powstania, nakłady, sposób redagowania oraz problematykę i tematykę artykułów obu tych czasopism. Wymienia również nazwiska autorów ogłaszających te artykuły. Oba czasopisma, chociaż ukazywały się stosunkowo niedługo („Górnik” w latach 1882—1886, „Sprawozdania” w latach 1894—1896), miały ważne znaczenie dla polskiego przemysłu naftowego. Mgr Pawłowski podkreśla też wartość źródłową tych czasopism dla badaczy naszej techniki i gospodarki.

Inż. L. Tomaszkiwicz w artykule *Z dawnych wydawnictw naftowych* („Nafta”, nr 2/1965) przypomniał publikację, którą zaliczyć trzeba zarówno do polskich, jak i rumuńskich tradycji naukowo-technicznych. Publikacją tą jest wydane w Cluj w 1767 r. dzieło ks. Jana Frydwalskiego *Minero-logia*. Ks. Frydwalski wiele lat przebywał na terenach obecnej Rumunii, gdzie zajmował się badaniami chemicznymi. Jak można wnioskować z omawianej publikacji, jej autor szczególnie interesował się ropą naftową. W *Minero-logii* zawarte są opisy prób destylacji ropy, jej właściwości, występowanie a także zastosowania. Według inż. Tomaszkiwicza dzieło to można uważać za pierwszy podręcznik przeróbki ropy naftowej.

J. J.

ZASŁUŻENI DLA PAPIERNICTWA

W nrze 10/1965 „Przeglądu Papierniczego” na łamach systematycznie prowadzonego działu *Historia papiernictwa* doc. Andrzej Winczakiewicz przedstawił zarys życia i działalności Franciszka Jeziorańskiego (1869—1929), jednej z najbardziej zasłużonych postaci w dziejach polskiego papiernictwa. Jeziorański był nie tylko doskonałym fachowcem, ale zarazem społecznikiem i patriotą, upamiętnił się m. in. postawą sprzyjającą polepszeniu sytuacji robotników zatrudnionych w przemyśle papierniczym. Był on też autorem publikacji *Papier i jego znaczenie*, jednej z nielicznych na ten temat, które ukazały się w Polsce w okresie międzywojennym³.

Mniej może bezpośrednie były zasługi dla papiernictwa Józefa Wybickiego, który jako dbały gospodarz posiadłości Będomin w powiecie kościerskim spowodował założenie tam papierni. Pisze o tym Franciszek Pabich w artykule *Autor nieśmiertelnego hymnu narodowego, Józef Wybicki, budowniczym papierni w Będominie w pow. kościerskim* („Przegląd Papierniczy”, nr 7/1965). W artykule został m. in. omówiony kontrakt zawarty w 1775 r. między Wybickim a papiernikiem Piotrem Fryderykiem Mellerem w sprawie założenia papierni. Przedstawiono też krótko historię tej papierni, która istniała do końca ubiegłego stulecia, zwracając szczególną uwagę na rodzaj i oznaczenie produkowanych tam papierów.

J. J.

³ Pomimo tych zasług życiorys F. Jeziorańskiego nie znalazł się w *Polskim słowniku biograficznym*.